

Aan de cultuurwoordvoerders in de Tweede Kamer

Amsterdam, 4 september 2014

Geachte cultuurwoordvoerders,

Met het oog op het debat in de Tweede Kamer aanstaande maandag 8 september, wil Kunsten '92 graag kort reageren op de brief over talentontwikkeling die u recentelijk van minister Bussemaker ontving. Al voor de zomer heeft u van ons een uitgebreide brief ontvangen over dit onderwerp (zie bijlage). Ook de publicatie "De aannames van Zijlstra, anderhalf jaar later", die wij hier bijvoegen, bevelen wij in uw aandacht aan. Niet alleen in verband met het debat aanstaande maandag, maar ook ten behoeve van de discussies over de volgende cultuurnotaronde.

Ruimte voor talent in het cultuurbeleid

Kunsten '92 is blij met de brief over talentontwikkeling d.d. 29 augustus 2014 van minister Bussemaker. Het is verheugend nieuws dat hiervoor met ingang van 2015 daadwerkelijk ruimte gecreëerd gaat worden in de kunstsector. Kunsten '92 kan zich voor een groot deel herkennen in de analyse die de minister in deze brief geeft. Dat zij is doordrongen van de urgentie blijkt ook uit de vele gesprekken die zij deze zomer heeft gevoerd, met name met jonge makers.

De keuze voor een "bottom-up benadering", waarbij het initiatief van de jonge kunstenaar centraal staat, heeft als voordeel dat kunstenaars meer vrijheid hebben hun eigen trajecten te ontwikkelen.

Daarnaast constateert de minister dat een goede samenwerking tussen de verschillende bestaande organisaties en voorzieningen cruciaal is om talent tot bloei te brengen: "talentontwikkeling is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van alle door centrale en lokale overheden ondersteunde culturele organisaties." In de uitwerking van haar plannen zien wij onvoldoende terug hoe de minister die gezamenlijke verantwoordelijkheid vorm wil gaan geven.

Hoe ziet de minister bijvoorbeeld de relatie tussen de vijf beoogde artistieke coaches en het werkveld? Is de minister van plan een apart informatiepunt voor talentontwikkeling in te richten of wordt de verantwoordelijkheid hiervoor bij het veld zelf gelegd? Betreft de minister bestaande revolving-funds bij de uitwerking van de plannen voor een regeling voor laagrentende kortlopende leningen? Wil de minister alleen de instellingen in de basisinfrastructuur meer ruimte geven om talent te ondersteunen, of betreft zij ook de op talentontwikkeling gerichte, mede door de fondsen gefinancierde, instellingen daarin?

Wij roepen de minister op om te voorkomen dat bovenop de instrumenten die er nu al zijn, en die uitgebreid worden beschreven in de brief, weer nieuwe verdeelinstrumenten worden ontwikkeld.

Het gevaar van versnippering ligt op de loer, constateert de minister ook zelf. Het zou er toe kunnen leiden dat nog meer dan nu al het geval is kunstenaars de eerste jaren na hun opleiding enthousiast van project naar project hoppen, maar aan de langere adem die nodig is om hun talent echt te ontwikkelen nooit toekomen. Bovendien ontbreekt op deze manier zicht op resultaat en is het 'ieder voor zich', zonder een structurele uitwisseling van leer- en inzichtervaringen. De Raad voor Cultuur constateert in de recent verschenen Cultuurverkenning dat de aandacht nu vooral bij korte trajecten ligt, terwijl er voor verdieping en verdere ontwikkeling te weinig ruimte is.

Kunsten '92 wil hierbij daarom nogmaals benadrukken dat de infrastructuur van werk- en presentatieplekken, waaronder ook de festivals en de postacademische instellingen, met alle daar aanwezige expertise en programma's een cruciale rol spelen in de bestending van talent. Het verdient aanbeveling die te versterken. Dankzij slimme samenwerkingen en steun van lagere overheden is een aantal voorzieningen min of meer overeind gehouden, maar zonder lange termijn perspectief. Wij zijn het dus niet eens met de constatering van de minister dat de huidige culturele infrastructuur voldoende mogelijkheden biedt.

Het is van cruciaal belang dat in de aanloop naar de volgende cultuurnota onderzoek wordt gedaan door de Raad voor Cultuur naar de infrastructuur voor talentontwikkeling voor kunst, cultuur en media en dat daarbij wordt vastgesteld wat werkelijk nodig is om de ontwikkeling van talent tot een zinvolle investering in de toekomst van cultuur en de toekomst van de samenleving te maken.

Tot slot

De agenda van het debat aanstaande maandag beslaat vele onderwerpen. Wij hebben ervoor gekozen ons hier te beperken tot een reactie op de brief over talentontwikkeling, ervan uitgaande dat bij de begrotingsbehandeling in november voldoende aandacht zal worden besteed aan de uitgangspunten voor de volgende cultuurnota, waarvoor de minister begin 2015 advies zal vragen aan de Raad voor Cultuur. Ook vinden wij dat de inkomenspositie van kunstenaars extra aandacht verdient. Uit de HBO-monitor van Vereniging van Hogescholen blijkt dat alumni weliswaar nog steeds voldoende werk hebben (werkloosheid gemiddeld zo'n 10%), maar dat het uurloon daalt. Daar worden de effecten van de bezuinigingen en de recessie echt zichtbaar. Dat is zorgelijk en zou meegenomen moeten worden in effectief beleid voor kunst en jonge talenten. Wij verwachten dat de resultaten van het onderzoek, dat het overleg van beeldend kunstorganisaties BKNL daarvoor onder beeldend kunstenaars doet, tegen die tijd beschikbaar is.

Met vriendelijke groeten,

Jet de Ranitz
Voorzitter Kunsten '92

cc.

Jet Bussemaker, minister van OCW
Raad voor Cultuur